

Psychiatrische patiënten zijn vaak ziek geworden mede door wat anderen hun hebben aangedaan

Psychisch leed bij eetstoornis wordt veroorzaakt door de omgeving. Pesters, ouders in een vechtscheiding en seksueel misbruik spelen een belangrijke rol.

Fransje Snijders • internist in een eetstoorniskliniek

© 30 oktober 2021, 17:38 aangepast 18:51

Een scholiere pest een schoolgenootje, en filmt dit met een smartphone. Gepest zijn is een onafhankelijke risicofactor voor het ontwikkelen van een eetstoornis. (beeld anp / Xtra Roos Koole)

Het aantal patiënten met een eetstoornis, zoals anorexia nervosa, is toegenomen in coronatijd ([ND 20 oktober](#)). Deze ziekte gaat met intens en langdurig leed gepaard. Dit kom ik

dagelijks tegen als dokter in een eetstoorniskliniek, waar ik sinds een jaar werk. Mijn hele carrière zag ik leed door kanker, aderverkalking of infecties. Maar deze psychiatrische patiënten zijn vaak ziek geworden mede door wat anderen hun hebben aangedaan. Incestplegers, verkrachters, pesters, of ouders die er niet voor hun kinderen waren zijn medeveroorzakers van het psychische leed. Met de eetstoornis, die maakt dat je veel minder voelt, beschermen de patiënten zich als het ware tegen het psychische trauma, maar uiteindelijk pakt het desastreus uit.

machteloosheid

Dit leed veroorzaakt door anderen, maakt machteloos en boos. De daders gaan veelal vrijuit, en de patiënten zijn getekend voor het leven. Psychologen zeggen dat ik de machteloosheid moet leren verdragen. Wij zijn er slechts voor de behandeling van de patiënte. Maar moeten wij niet actiever oproepen tot preventie? In dit artikel bespreek ik drie belangrijke veroorzakers van leed, namelijk seksueel trauma, gepest zijn en ouders in een vechtscheiding en roep ik op deze oorzaken aan te pakken.

Verkrachters, pesters of ouders die er niet voor hun kinderen waren.

In Nederland is een op de acht vrouwen verkracht in haar leven, bij patiënten met een eetstoornis is dat een op de zes. Ook komt incest vaker voor bij vrouwen met een eetstoornis dan bij andere vrouwen, blijkt uit internationale onderzoeken. Veilig Thuis ontving vorig jaar 3025 meldingen over seksueel geweld jegens kinderen. Ooms, broers, stiefvaders en vaders zijn het vaakst de dader.

Hoe is het mogelijk dat wij laten gebeuren dat mannen en jongens dit een kind aandoen? De Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen zegt dat de aanpak van daders van seksueel geweld tegen kinderen beter moet. Een kwart van alle daders is zelf minderjarig. Er is structurele bewustwording nodig met vroeg leren praten over seksualiteit, omgangsvormen en grenzen om seksueel geweld

door jonge daders tegen te gaan. Door de #MeToo-beweging is er meer aandacht en in de kerk en sport zijn zaken openbaar geworden. Maar we zijn er nog lang niet.

pesten

Dat geldt ook voor pesten. In 2018 was tien procent van de kinderen in het basisonderwijs slachtoffer van pesten, drie procent van de kinderen werd wekelijks gepest. Mensen met een eetstoornis zijn twee tot drie keer vaker gepest. Gepest zijn is een onafhankelijke risicofactor voor het ontwikkelen van een eetstoornis. Er is veel onderzoek naar pesten gedaan, maar preventiestrategieën op scholen tonen wisselende resultaten.

vechtscheiding

Ten derde kan het verwickeld raken in de vechtscheiding van de ouders een uitlokkende factor zijn voor een eetstoornis. Ouders hebben vaak geen idee wat de invloed op de kinderen is. Met het programma 'Scheiden zonder Schade' verwacht de rijksoverheid verbeteringen. Die wil men bereiken met onder andere een coördinator van het gezin in het scheidingsproces en een nieuwe, efficiënte en de-escalerende scheidingsprocedure. Daar moet een 'specialist contactverlies' helpen wanneer contactverlies tussen ouder en kind dreigt. Maar er is meer nodig. De familieleden, vrienden van het gezin, en leerkrachten zouden het meer moeten opnemen voor de kinderen.

Een veilige jeugd zou een mensenrecht moeten zijn. Een breed beleid is nodig om dit te waarborgen, eventueel te beginnen met lessen op school. Kinderen in Denemarken krijgen vanaf eind negentiende eeuw wekelijks een uurtje empathieles. In Nederland moeten sinds 2006 scholen het 'actief burgerschap en de sociale integratie' van leerlingen bevorderen. Kerndoel 35 van dit burgerschapsonderwijs luidt: de leerling leert over zorg en leert zorgen voor zichzelf, anderen en zijn omgeving, en hoe hij de veiligheid van zichzelf en anderen positief kan beïnvloeden. Daar kan empathie aan toegevoegd worden, je verantwoordelijk voelen voor de ander, en hoe je het beste opkomt voor het slachtoffer.

goed idee?

Maar ook wetgeving dient te worden aangepast. Pesten met ernstige gevolgen moet strafbaar zijn. Niets doen terwijl je weet dat iemand slachtoffer is van (seksueel) geweld, verwaarlozing of pesten is nalatigheid, dus moeten deze omstanders begeleid worden. Wat hebben ze nodig om de volgende keer wel in actie te komen?

Verder moeten ouders het belang van een goede hechting en een veilige omgeving beseffen. Zij moeten steun krijgen als dat nodig is. Wellicht is interactief les krijgen via consultatiebureaus, peuterspeelzalen, scholen of wijkcentra nuttig. Misschien hebt u als lezer een goed idee. Ik hoor het graag. Want met elkaar en een goed beleid kunnen wij misschien het leed van deze patiënten met een eetstoornis voorkomen. <